

Warszawa, 19 listopada 2015 r.

KMP.570.18.2015.PK

Raport
przedstawicieli Krajowego Mechanizmu Prewencji z wizytacji
Pomieszczeń dla osób zatrzymanych lub doprowadzonych w celu wytrzeźwienia
Komendy Powiatowej Policji w Brzesku

1. Wprowadzenie

Na podstawie artykułu 19 *Protokołu fakultatywnego do Konwencji w sprawie zakazu stosowania tortur oraz innego okrutnego, niehumanitarnego lub poniżającego traktowania albo karania* (dalej: OPCAT), przyjętego przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych w Nowym Jorku dnia 18 grudnia 2002 r. (Dz. U. z 2007 r. Nr 30, poz. 192) oraz działając na wniosek Rzecznika Praw Obywatelskich, w dniu 4 września 2015 r., do Pomieszczeń dla osób zatrzymanych lub doprowadzonych w celu wytrzeźwienia Komendy Powiatowej Policji w Brzesku (dalej: PdOZ lub izba), udali się pracownicy Zespołu „Krajowy Mechanizm Prewencji” (dalej: KMP lub mechanizm): dr Marcin Mazur (Z-ca dyrektora KMP, prawnik), dr Justyna Józwiak (socjolog, politolog w zakresie resocjalizacji), Przemysław Kazimirski, Rafał Kulas oraz Wojciech Sadownik (prawnicy).

Celem wizytacji zapobiegawczej przedstawicieli KMP było sprawdzenie na miejscu sposobu traktowania osób zatrzymanych i dokonanie oceny ich ochrony przed torturami oraz innym okrutnym, niehumanitarnym lub poniżającym traktowaniem albo karaniem.

Przeprowadzone czynności polegały na:

- wysłuchaniu informacji na temat funkcjonowania izby przedstawionej przez nadkom. Jarosława Dudka – z-cę Naczelnika Wydziału Prewencji;
- oglądzie wszystkich pomieszczeń izby, w tym sprawdzeniu stanu wyposażenia pokoi dla zatrzymanych;
- rozmowie z zatrzymanym mężczyzną przebywającym w PdOZ;

- zapoznaniu się z dokumentacją PdOZ, m.in.: książką przebiegu służby, książką wizyt lekarskich, wybranymi protokołami zatrzymań, kwitami depozytowymi, kartą zapoznania z regulaminem, świadectwem wzorcowania alkometru.

W trakcie wizytacji wykonano dokumentację fotograficzną oraz zapoznano się z wybranym zapisem monitoringu.

Przedstawiciele Mechanizmu poinformowali Z-cę Naczelnika Wydziału Prewencji oraz I Z-cę Komendanta Powiatowej Policji w Brzesku o ustaleniach dokonanych w ramach powyższych czynności, a także wysłuchali ich uwag i wyjaśnień.

Ponadto po zakończeniu wizytacji analizie poddano dokumentację związaną z funkcjonowaniem izby.

2. Legalność pobytu

Izba przeznaczona jest dla kobiet i mężczyzn zatrzymanych w związku z podejrzeniem popełnienia przestępstwa, lub doprowadzonych w celu wytrzeźwienia.

Z przekazanych przedstawicielom KMP informacji wynika, iż w okresie od 1 stycznia 2015 r. do 4 września 2015 r. w PdOZ umieszczone zostały 603 osoby, w tym m.in. 177 zatrzymanych zostało jako podejrzanych o popełnienie przestępstwa, a 143 do wytrzeźwienia (130 mężczyzn i 13 kobiet). Pozostałe osoby osadzone w izbie zostały zatrzymane prewencyjnie bądź na polecenie sądu lub prokuratora.

W protokołach zatrzymania, które zostały poddane analizie, przedstawiciele Mechanizmu nie stwierdzili uchybień lub naruszenia terminów określonych w art. 248 kodeksu postępowania karnego.

3. Personel

Służbę w PdOZ pełni 8 funkcjonariuszy (4 dyżurnych i 4 zastępców). Ponadto, w rezerwie znajduje się 12 funkcjonariuszy, w tym 2 kobiety.

Dwunastogodzinny dyżur w izbie sprawowany jest przez jednego funkcjonariusza policji, który nie przebywa fizycznie na terenie PdOZ, lecz w pomieszczeniu oficera dyżurnego. Zgodnie z § 2 ust. 2 zarządzenia nr 130 Komendanta Głównego Policji z dnia 7 sierpnia 2012 r. w sprawie *metod i form wykonywania zadań pomieszczeniu dla osób zatrzymanych lub doprowadzonych w celu wytrzeźwienia* (Dz. U. KGP z 2012 r. poz. 42, ze zm.), kierownik jednostki organizuje służbę w taki sposób, aby w pomieszczeniu pełnił ją co najmniej jeden policjant.

Przedstawiciele KMP pragną zwrócić uwagę na dwie istotne kwestie związane z przyjętą w jednostce organizacją pełnienia służby w PdOZ.

Pierwszą z nich jest spełnianie przez placówkę standardu minimum określonego w przywołanym wyżej przepisie. Zdaniem pracowników BRPO pełnienie służby w PdOZ przez jednego funkcjonariusza policji niesie ze sobą ryzyko braku skutecznej reakcji na mogące zaistnieć w izbie zdarzenia niepożądane. Funkcjonariusz policji wykonując pewne czynności służbowe, np. przyjmując zatrzymanego, nie będzie w stanie zauważyć wypadku, do którego może dojść w jednym z pokoi, które wprowadzie są monitorowane, ale obraz widoczny jest jedynie w pomieszczeniu oficera dyżurnego usytuowanym w innym miejscu. Jednocześnie, przy takiej organizacji służby w PdOZ może dochodzić do ograniczenia realizacji uprawnień zatrzymanych i ich niewłaściwego traktowania, z powodu realnego braku możliwości zajęcia się kilkoma różnymi sprawami przez jedną osobę i przeprowadzania czynności równie szybko, jak w sytuacji, w której byłyby one realizowane przez przynajmniej dwóch funkcjonariuszy. Zwrócić wreszcie należy także uwagę na ważne zmiany wprowadzone zarządzeniem Komendanta Głównego Policji nr 13 z dnia 10 kwietnia 2014 r. *zmieniające zarządzenie w sprawie metod i form wykonywania zadań w pomieszczeniu dla osób zatrzymanych lub doprowadzonych w celu wytrzeźwienia* (Dz. U. KGP z 2014 r. poz. 33) [dalej: zarządzenie], zgodnie z którymi m.in. w godzinach od 22.00 do 06.00, otworzenie drzwi wraz ze zwolnieniem łańcucha zabezpieczającego następuje m.in. w obecności innego policjanta (§ 10 ust. 5 zmienionego zarządzenia). Sytuacji wymagających wejścia do pokoju jest dużo, w tym choćby wprowadzony tym samym aktem normatywnym obowiązek sprawdzania funkcji życiowych osób nietrzeźwych, które nie dają wyraźnych oznak życia (§ 12 ust.1 zmienionego zarządzenia).

Drugi z problemów wart podkreślenia, to brak faktycznej obecności funkcjonariusza na terenie PdOZ. W ocenie przedstawicieli KMP, pełnienie służby przez osobę odpowiedzialną za PdOZ w gabinecie oficera dyżurnego komendy, poza brakiem faktycznej gwarancji realizacji wszystkich uprawnień przysługujących przebywającym w izbie zatrzymanym, wydłuża obiektywnie czas reakcji na zgłaszane przez nich potrzeby oraz natychmiastową interwencję w sytuacjach kryzysowych mogących wydarzyć się z udziałem zatrzymanych.

Corocznie wobec funkcjonariuszy prowadzone jest obligatoryjne szkolenie pod nazwą: „*Pełnienie służby w Pomieszczeniach dla Osób Zatrzymanych*”. W celu uzupełnienia wiedzy funkcjonariuszy pełniących służbę w PdOZ organizowane są także dodatkowe

szkolenia. Wśród ostatnio zorganizowanych znalazły się: „*Kontrola złości (umiejętność radzenia sobie z agresją własną i innych)*” - prowadzący psycholog KWP w Krakowie; ostatnie szkolenie odbyło się w 2014, kolejne zaplanowano na II połowę 2015 r., „*Kontakty interpersonalne, kształtowanie poprawnych relacji*” - prowadzący psycholog KWP w Krakowie; ostatnie szkolenie odbyło się w 2014, kolejne zaplanowano na II połowę 2015 r., „*Pierwsza pomoc przedmedyczna*” – prowadzący strażak Jednostki Ratowniczo Gaśniczej Państwowej Straży Pożarnej w Brzesku, będący jednocześnie czynnym i praktykującym ratownikiem medycznym; ostatnie szkolenie odbyło się w 2014, kolejne zaplanowano na II połowę 2015 r., „*Ochrona i przestrzeganie praw człowieka*” – prowadzący funkcjonariusz KPP w Brzesku; ostatnie szkolenie odbyło się w 2014 r., kolejne przewidywane jest na rok 2016. Warty podkreślenia jest także szkolenie zrealizowane w styczniu br. dot. „*Realizacji uprawnień przedstawicieli Rzecznika Praw Obywatelskich w ramach Krajowego Mechanizmu Prewencji, w odniesieniu do pomieszczenia dla osób zatrzymanych*”. Jego celem było uwrażliwienie funkcjonariuszy na kwestie badane przez przedstawicieli KMP podczas wizytacji, jak i przybliżenie samego ich przebiegu.

W ocenie przedstawicieli KMP tematyka szkoleń oferowanych funkcjonariuszom pełniącym służbę w PdOZ, w szczególności dotycząca komunikacji interpersonalnej, wypełnia rekomendację zawartą w § 60 Drugiego Raportu Generalnego Europejskiego Komitetu ds. Zapobiegania Torturom oraz Nieludzkiemu lub Poniżającemu Traktowaniu albo Karaniu (dalej: CPT) [CPT/Inf (92)3] stanowiącą, iż: (...) *zdolność do komunikacji interpersonalnej powinna stanowić najważniejszy czynnik w procesie rekrutacji personelu służb egzekwujących przestrzeganie prawa oraz podczas szkolenia powinien zostać położony znaczny nacisk na rozwijanie umiejętności komunikacji interpersonalnej opartych na szacunku dla godności ludzkiej. Posiadanie takich umiejętności często umożliwia funkcjonariuszowi policji lub służb więziennych rozładowanie sytuacji, które w przeciwnym wypadku mogłyby stać się przyczynkiem do wybuchu przemocy, zaś bardziej ogólnie prowadzi do obniżenia napięcia oraz podniesienia jakości życia w policji oraz zakładach więziennictwa, co przynosi korzyść wszystkim osobom zainteresowanym.*

Wobec członków personelu PdOZ, w okresie 01.01.2014 r. – 04.09.2015 r. nie toczyły się postępowania dyscyplinarne oraz sądowe w związku z wykonywaniem przez nich obowiązków służbowych.

4. Traktowanie osób zatrzymanych

Zgodnie z informacjami uzyskanymi od Naczelnika Prewencji, sprawdzenie osoby zatrzymanej przed jej umieszczeniem w izbie, przeprowadzane jest na korytarzu. Znajduje się na nim kamera, która jest wyłączona. Mimo tego, jej faktyczna obecność może wywołać u osoby kontrolowanej poczucie wstydu. Ze względu na pełną gwarancję poszanowania intymności osób zatrzymanych poddawanych kontroli w tym miejscu, wizytujący zalecają zatem demontaż wyłączonej kamery, lub jej osłonięcie trwałą przesłoną, nie budzącą wśród zatrzymanych wątpliwości, co do jej funkcji maskującej. W przypadku umieszczenia w izbie kobiety, czynności kontrolne wykonuje jedna z funkcjonariuszek policji pełniąca aktualnie służbę w Komendzie. Kontrola zatrzymanych kobiet przeprowadzana jest w niemonitorowanym pomieszczeniu do porcjowania posiłków.

Przedstawiciele KMP zaznaczają jednocześnie, iż regulacja prawna kontroli osobistej dokonywanej *de facto* podczas umieszczania osób zatrzymanych w PdOZ, ma charakter problemu systemowego. Niedostateczna regulacja prawna przeprowadzania takiej czynności stanowiła przedmiot wystąpienia generalnego Zastępcy Rzecznika Praw Obywatelskich z dnia 22 grudnia 2014 r. skierowanego do Sekretarza Stanu w Ministerstwie Spraw Wewnętrznych. Zastępca Rzecznika Praw Obywatelskich podkreślił, że czynność taka ingeruje w chronione przez art. 41 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. Nr 78, poz. 483, ze zm.; dalej: Konstytucja RP) prawo do nietykalności i wolności osobistej, którego ograniczenie lub pozbawienie może nastąpić tylko na zasadach i w trybie określonym w ustawie. Podobnie, tak głęboka ingerencja w prawo do prywatności, jako ograniczająca prawa i wolności obywatela może być ustanowiona tylko w ustawie i w określonych sytuacjach. W myśl art. 31 ust. 3 Konstytucji RP ograniczenia w zakresie korzystania z konstytucyjnych wolności i praw mogą być ustanawiane tylko w ustawie i tylko wtedy, gdy są konieczne w demokratycznym państwie dla jego bezpieczeństwa lub porządku publicznego bądź dla ochrony środowiska, zdrowia i moralności publicznej albo wolności i praw innych osób. Ograniczenia te nie mogą naruszać istoty wolności i praw. W ocenie Rzecznika, policja powinna być uprawniona do wykonywania szczegółowych kontroli celem odebrania przedmiotów potencjalnie niebezpiecznych. Nie może się to jednak odbywać bez właściwej, z punktu widzenia standardu konstytucyjnego, podstawy prawnej. Należy wskazać, iż w odpowiedzi z dnia 2 kwietnia 2015 r. Sekretarz Stanu w Ministerstwie Spraw Wewnętrznych podzielił pogląd RPO, wskazując, iż czynność sprawdzenia szczegółowego winna być uregulowana w ustawie. Dodatkowo, w kolejnym piśmie z dnia 12 sierpnia 2015 r. wskazał, że trwają obecnie prace nad *projektem założeń projektu ustawy o Policji* mające na

celu między innymi uregulowanie na poziomie ustawy dokonywania wspomnianych wyżej kontroli. Sprawa ta jest w dalszym ciągu monitorowana przez Rzecznika Praw Obywatelskich.

Co do zasady, zatrzymanym kobietom odbierane są biustonosze. Wizytujący przypominają, iż zgodnie z § 9 ust. 1 *Regulaminu pobytu osób umieszczonych w pomieszczeniach dla osób zatrzymanych lub doprowadzonych w celu wytrzeźwienia* (dalej: regulamin) stanowiącego załącznik nr 1 do rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 4 czerwca 2012 r. *w sprawie pomieszczeń przeznaczonych dla osób zatrzymanych lub doprowadzonych w celu wytrzeźwienia, pokoi przejściowych, tymczasowych pomieszczeń przejściowych i policyjnych izb dziecka, regulaminu pobytu w tych pomieszczeniach, pokojach i izbach oraz sposobu postępowania z zapisami obrazu z tych pomieszczeń* (Dz. U. z 2012 r. poz. 638; dalej: rozporządzenie) osoba przyjęta do PdOZ korzysta z własnej odzieży, bielizny i obuwia. Nadto wskazać należy, iż zgodnie z § 9 ust. 2 regulaminu w przypadku, gdy używanie bielizny przez osobę zatrzymaną nie może być dopuszczone ze względów higienicznych, osobie tej należy wydać bezpłatną bieliznę zastępczą. Rozumiejąc potrzebę zapewnienia bezpieczeństwa należy wskazać, iż pokoje przeznaczone dla osób zatrzymanych są objęte monitoringiem, co powinno pozwolić na natychmiastową reakcję funkcjonariuszy policji pełniących służbę w PdOZ w sytuacji zagrożenia zdrowia lub życia osób w nich umieszczonych. Zdaniem przedstawicieli KMP odebranie zatrzymanej kobiecie bielizny ze względów bezpieczeństwa można uznać za uzasadnione wyłącznie w przypadku osoby wymagającej szczególnego nadzoru, grożącej popełnieniem samobójstwa. Poza tym jeśli wystąpią przesłanki do rozebrania zatrzymanego z jego odzieży i bielizny, należy wydać odzież zastępczą. Biorąc powyższe pod uwagę, przedstawiciele Mechanizmu zalecają zakup biustonoszy jednorazowych.

W okresie od początku 2014 r. do dnia wizytacji w izbie nie było wydarzeń nadzwyczajnych; nie odnotowano również skarg osób zatrzymanych związanych z pobytem w izbie.

Wobec zatrzymanych przebywających w izbie w roku ubiegłym, funkcjonariusze policji użyli dwukrotnie środków przymusu bezpośredniego. W pierwszej z sytuacji (09.03.2014 r.), skorzystanie z siły fizycznej nastąpiło w celu przełamania oporu zatrzymanego odmawiającego wejścia do pokoju dla zatrzymanych. Zastosowanie kaftana bezpieczeństwa w drugim przypadku (30.06.2014 r.) miało na celu przeciwdziałanie aktom samoagresji podejmowanym przez mężczyznę umieszczonego

w izbie do wytrzeźwienia. Ten sam środek przymusu bezpośredniego, uzasadniony taką samą przesłanką, zastosowano także w roku bieżącym (03.04.2015 r.).

Podczas wizytacji pracownicy BRPO zapoznali się z wybranymi nagraniami z monitoringu PdOZ. Przedmiot analizy stanowił sposób postępowania z osobami zatrzymanymi przyjmowanymi do izby oraz przeprowadzanie kontroli zachowania osób umieszczonych w PdOZ. Wizytujący nie mają zastrzeżeń co do pierwszego punktu poddanego analizie. W odniesieniu do drugiego, porównanie wpisów znajdujących się w książce przebiegu służby, a dotyczących wykonywanej przez funkcjonariuszy kontroli zachowania zatrzymanych przebywających w izbie z zapisanymi nagraniami kamery umieszczonej na korytarzu PdOZ, wskazuje jednoznacznie na brak wykonywania przez funkcjonariuszy obowiązku o którym mowa w § 12 ust. 1 zmienionego zarządzenia. Przedstawiciele KMP podkreślają, że przyjmując osobę zatrzymaną do PdOZ funkcjonariusze biorą na siebie pełną odpowiedzialność za jej życie i zdrowie, które nie może być gorsze po zwolnieniu, aniżeli w trakcie jej zatrzymania. Ujawniona nieprawidłowość, poza brakiem odpowiedzialności funkcjonariuszy za stan osób umieszczanych w wizytowanej placówce, wskazuje również na poświadczanie nieprawdy w jednym z dokumentów PdOZ.

Mając na uwadze fakt, że do izby przyjmowane są także osoby nietrzeźwe, sprawowanie kontroli ich zachowania jedynie za pomocą monitoringu, którego podgląd znajduje się *nota bene* poza pomieszczeniami dla zatrzymanych, uznać należy za niewłaściwe rozwiązanie organizacyjne, rzadko spotykane w trakcie wizytacji prewencyjnych KMP. Co więcej, opisana sytuacja wskazuje także na brak kontroli ze strony funkcjonariuszy pełniących nadzór nad wykonywaniem służby w PdOZ.

Zatrzymany, z którym rozmawiał przedstawiciel KMP, nie skarżył się na traktowanie *sensu stricto* przez funkcjonariuszy pełniących służbę w izbie w czasie jego przyjęcia oraz pobytu. Wskazał, że światło w pokoju było zapalone przez całą noc co utrudniało mu zaśnięcie. Mimo ponawianych próśb o uchylenie okna w pokoju w porze nocnej, ze względu na panujący w nim zaduch, funkcjonariusz pełniący służbę w PdOZ nie zrealizował jej. Zatrzymany odmówił przyjęcia śniadania, lecz fakt ów nie został wpisany do książki przebiegu służby. Przyjęte od zatrzymanego zastrzeżenia związane z jego pobyt w PdOZ, świadczą o braku realnego nadzoru nad osobami zatrzymanymi w trakcie ich pobytu w izbie, którego dobitne potwierdzenie stanowi brak kontroli stanu osób zatrzymanych opisany wyżej.

5. Prawo do informacji

Dokumentem regulującym prawa i obowiązki osób zatrzymanych i umieszczonych w PdOZ jest regulamin. Jego kopie wraz z wykazem instytucji stojących na straży praw człowieka znajdowały się w pokojach dla zatrzymanych. Placówka dysponuje również wykazem adwokatów wykonujących zawód w okręgu sądowym, do którego przynależy izba. Warto zwrócić w tym miejscu uwagę na konieczność poszerzenia udostępnianego na życzenie zatrzymanych wykazu, o radców prawnych, którzy z dniem 01.07.2015 r. mogą również występować jako obrońcy w procesie karnym.

Zgodnie z wyjaśnieniami udzielonymi przedstawicielom KMP funkcjonariusze policji informują o fakcie zatrzymania wskazane osoby trzecie, każdorazowo gdy zatrzymani zgłoszą takie żądanie. Jednakże, zgodnie z Rezolucją Zgromadzenia Ogólnego ONZ - Zbiór zasad mających na celu ochronę wszystkich osób poddanych jakiegokolwiek formie zatrzymania lub uwięzienia, *niezwłocznie po zatrzymaniu oraz po każdym przeniesieniu z jednego miejsca aresztowania lub uwięzienia do innego, osoba aresztowana lub uwięziona będzie uprawniona powiadomić, bądź też domagać się od właściwego organu powiadomienia członków jej rodziny lub innych właściwych osób według swojego wyboru, o jej zatrzymaniu, aresztowaniu lub uwięzieniu, bądź o przeniesieniu i o miejscu, w którym jest przetrzymywana* (Zasada 16.1). W związku z powyższym, w ocenie pracowników Mechanizmu, w pierwszej kolejności należałoby więc rozważyć możliwość samodzielnej realizacji przysługującego zatrzymanym prawa do powiadomienia osoby trzeciej, zaś tylko w sytuacjach szczególnych prawo to realizować za pośrednictwem funkcjonariuszy policji.

W czasie wizytacji dyżurny komendy dysponował wprawdzie kopiami regulaminu przetłumaczonymi na języki obce, lecz okazane wizytującym egzemplarze były tłumaczeniami wersji obowiązującej pod rządami uchylonego rozporządzenia z 2008 r. W związku z powyższym przedstawiciele Mechanizmu zalecają pozyskanie tłumaczeń aktualnej wersji regulaminu, dostępnych na stronie internetowej Komendy Głównej Policji.

Z rozmowy przeprowadzonej z zatrzymanym mężczyzną wynika, że funkcjonariusz dokonujący jego przyjęcia nie zrealizował zapoznania z regulaminem pobytu w PdOZ. Brak wypełnienia tego obowiązku (§ 1 ust. 1 pkt 1 regulaminu) skutkowało niewiedzą zatrzymanego w zakresie jego podstawowych uprawnień przysługujących mu w trakcie pobytu w PdOZ (np. wydawanie napojów wraz z posiłkami – zatrzymany myślał, że są wydawane na żądanie; możliwość skorzystania z prysznic; przekazania prośby funkcjonariuszowi o dokonanie zakupów higieniczno-tytoniowych). Pomimo dostępności tekstu regulaminu znajdującego się

w pokoju dla zatrzymanych, osoba z którą rozmawiał przedstawiciel KMP nie mogła zapoznać się z jego treścią z powodu braku okularów. Zatrzymany nie otrzymał napoju do wydanego posiłku, co stanowi naruszenie §10 ust.1 pkt 1 regulaminu.

Wobec powyższego przedstawiciele KMP podkreślają bezwzględny obowiązek dokonywania zapoznania osób przyjmowanych do PdOZ z obowiązującym w nich regulaminem. Jediną sytuacją wyłączającą realizację tej powinności podczas czynności związanych z umieszczeniem osoby zatrzymanej w izbie jest sytuacji w której zachodzi zakłócenie jej świadomości. Jednakże, wówczas należy tej czynności dokonać po ustaniu przyczyny odstąpienia od realizacji tego obowiązku (§1 ust. 4 regulaminu).

Wizytujący zwrócili ponadto uwagę, że mimo wyposażenia pomieszczeń izby w monitoring wizyjny, brakuje oznaczeń wskazujących na stosowanie w nich kamer telewizji przemysłowej. W związku z tym pracownicy BRPO zalecają umieszczenie takowych informacji przez wejściem do PdOZ oraz na terenie samej izby, w miejscach widocznych dla osób zatrzymanych.

6. Prawo do ochrony zdrowia

Przed umieszczeniem w izbie badaniu lekarskiemu poddawane są wszystkie osoby nietrzeźwe (także zatrzymane do sprawy), natomiast pozostałe tylko wówczas, gdy zachodzi sytuacja określona w rozporządzeniu Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 13 września 2012 r. *w sprawie badań lekarskich osób zatrzymanych przez Policję* (Dz. U. poz. 1102) np. gdy osoba zatrzymana żąda przeprowadzenia badania lub posiada widoczne obrażenia ciała.

W ocenie przedstawicieli Mechanizmu badaniom przed umieszczeniem w PdOZ powinny być poddawane wszystkie osoby. Taka praktyka pozwoliłaby bowiem na zdiagnozowanie ewentualnych przeciwwskazań zdrowotnych do osadzenia w izbie. Co więcej, z uwagi na możliwość identyfikacji wszelkich obrażeń ciała i szczegółowe odnotowanie tego faktu w dokumentacji medycznej, stanowi ona zabezpieczenie funkcjonariuszy Policji pełniących służbę w PdOZ przed zarzutami dotyczącymi niewłaściwego traktowania. Pracownicy BRPO przypominają, iż w zakresie badań lekarskich opinię wyraził również Komitet ds. Zapobiegania Torturom i Nieludzkiemu oraz Poniżającemu Traktowaniu lub Karaniu (CPT), w sprawozdaniu dla polskiego rządu z wizyty w Polsce w 2004 r. [(Rada Europy, Strasburg, 11.04.2005 r.); CPT (2005)3]. W § 44 sprawozdania CPT zalecił zapewnienie wszystkim nowoprzybyłym bezzwłocznego badania medycznego i regularnych wizyt lekarskich lub pielęgniarskich. Ponadto zgodnie z Zasadą 24 Zbioru zasad mających na

celu ochronę wszystkich osób poddanych jakiegokolwiek formie aresztowania bądź uwięzienia (Rezolucja Zgromadzenia Ogólnego ONZ 43/173 z dnia 9 grudnia 1988 r.), *osobie aresztowanej lub uwięzionej, tak szybko po przyjęciu do miejsca aresztowania lub uwięzienia, jak będzie to możliwe, zostanie zaproponowane odpowiednie badanie lekarskie, a później, kiedy będzie to potrzebne, zapewniona opieka medyczna i leczenie. Opieka medyczna i leczenie zostaną zapewnione bezpłatnie.*

Badania lekarskie przed przyjęciem do izby realizowane są w szpitalu. W razie nagłego pogorszenia się stanu zdrowia zatrzymanego w izbie, wzywane jest pogotowie ratunkowe.

7. Warunki bytowe

W skład wizytowanej izby wchodzi: 4 pokoje dla osób zatrzymanych lub doprowadzonych w celu wytrzeźwienia (2-osobowe), pokój do porcjowania posiłków, magazyn czystej i brudnej pościeli, ustęp oraz łazienka.

W pokojach dla osób zatrzymanych brakuje oświetlenia nocnego. Całą noc włączone jest w nich światło, co w ocenie wizytujących może przeszkadzać w odpoczynku nocnym. Przedstawiciele Mechanizmu zalecają wyposażenie izby w oświetlenie nocne.

W izbie funkcjonuje monitoring (we wszystkich pokojach dla zatrzymanych), którego podgląd dostępny jest na ekranie w pomieszczeniu oficera dyżurnego. Nagrania przechowywane są przez 30 dni, a następnie nadpisywane nowymi.

Łazienka wyposażona jest w prysznic oraz sedes. Usytuowanie prysznica zapewniało intymność osobom korzystającym z niego. W dniu wizytacji w łazience było mydło oraz ręcznik.

W magazynie znajdowały się materace, prześcieradła oraz koce, poduszki, odzież oraz obuwie zastępcze. Na wyposażeniu izby znajdowały się także środki higieniczne dla kobiet.

Posiłki dla zatrzymanych są przygotowywane przez podmiot zewnętrzny i dostarczane w formie cateringu do PdOZ w jednorazowych pojemnikach. Ponadto osadzeni, którzy chcą ugasić pragnienie, mogą otrzymać wodę mineralną.

Warunki panujące w pokojach dla osób zatrzymanych jak i w pozostałych pomieszczeniach należy określić jako przeciętne. W czasie wizytacji pokoje utrzymane były w należytej czystości, lecz w pokoju, w którym przebywał zatrzymany panował zaduch.

W ocenie wizytujących, izba spełnia podstawowe zadania nałożone na nią przepisami prawa, lecz pożądanym byłoby przede wszystkim stworzenie na jej terenie pomieszczenia dla profosa.

8. Zalecenia

Na podstawie art. 19 OPCAT, przedstawiciele KMP zalecają:

I. Komendantowi Powiatowemu Policji w Brzesku:

1. wskazanie działań podjętych w związku z ujawnionymi nieprawidłowościami dotyczącymi braku rzeczywistej kontroli zachowania osób zatrzymanych oraz poświadczaniem nieprawdy w książce przebiegu służby,
2. zwiększenie do co najmniej dwóch, liczby funkcjonariuszy Policji pełniących służbę w PdOZ, w przypadku gdy w izbie przebywa więcej niż jeden zatrzymany,
3. bezwzględne przestrzeganie obowiązku zaznajamiania osób zatrzymanych przyjmowanych do izby z obowiązującym w PdOZ regulaminem ich pobytu,
4. wyposażenie izby w tłumaczenia aktualnego regulaminu pobytu,
5. wydawanie zatrzymanym napojów do posiłków,
6. wyposażenie PdOZ w biustonosze jednorazowe,
7. zamontowanie oświetlenia nocnego,
8. uzupełnienie listy pełnomocników procesowych o radców prawnych działających w okręgu sądowym do którego przynależy izba,
9. uwzględnienie przy realizacji inwestycji budowlanych stworzenia pokoju profosa na terenie PdOZ.

II. Komendantowi Wojewódzkiemu Policji w Krakowie

1. zapewnienie środków finansowych niezbędnych do realizacji zaleceń wymagających takiego wsparcia.

Sporządził: Przemysław Kazimirski

mgr Przemysław Kazimirski
Główny specjalista

W imieniu Zespołu podpisuje:

Wojciech Sadownik
Specjalista